

بررسی تطبیقی الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت فرهنگی با نظریات علامه محمدتقی جعفری در کتاب «فرهنگ

پیرو، فرهنگ پیشرو»

سیدمحمدرضا سیدی^۱

چکیده

الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت، نقشه جامعی برای پیشرفت نظام جمهوری اسلامی ایران است که هدف، سمت و شیوه حرکت و نحوه رفتار جامعه را در مسیر تحول تکاملی مشخص می‌کند. این الگو، جامع است و همه ابعاد حیات جامعه را در بر می‌گیرد. یکی از این ابعاد، فرهنگ است. به عبارت دیگر، الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت، مشتمل بر الگوی پیشرفت فرهنگی است که خود را در بخش‌های مختلف سند یادشده، نشان داده است. علامه محمدتقی جعفری، نظریه‌پرداز، دانشمند، مجتهد، مفسر نهج‌البلاغه، فقیه، عارف و فیلسوف معاصر ایران است که آثار زیادی را از خود به جای گذاشته است. یکی از این آثار، کتاب ارزشمند «فرهنگ پیرو، فرهنگ پیشرو» است که در آن به بررسی فرهنگ و انواع آن می‌پردازد. با عنایت به جایگاه علمی علامه جعفری، این مقاله به بررسی تطبیقی الگوی پیشرفت فرهنگی در الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت با نظریات ایشان در کتاب یادشده پرداخت. نتایج نشان می‌دهد که محتوای الگوی پیشرفت فرهنگی عمیقاً با نظریات علامه، سازگاری و مطابقت دارد.

واژگان کلیدی: الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت، الگوی پیشرفت فرهنگی، علامه محمدتقی جعفری، کتاب «فرهنگ پیرو، فرهنگ پیرو»، بررسی تطبیقی.

مقدمه

معرفی الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت

رهبر معظم انقلاب اسلامی، از سال ۱۳۸۴، ضمن بیانات خود در دانشگاه‌های سمنان، یزد، شیراز و فردوسی مشهد، اهمیت اندیشه‌ورزی و تأمل درباره پیشرفت و ضرورت برخورداری از الگویی جامع در این زمینه را مطرح می‌فرمودند. در نهایت، در پی برگزاری نخستین نشست اندیشه‌های راهبردی با موضوع «الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت» در تاریخ ۱۳۸۹/۰۹/۱۰ در محضر ایشان، مرکز الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت با نظر و تأکید معظم‌له در خردادماه ۱۳۹۰ تأسیس شد؛ که مهم‌ترین مأموریت آن، طراحی و تدوین سند الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت بود.

مرکز الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت از ابتدای تأسیس برای مهم‌ترین مأموریت خود، همت گماشت و پیش‌نویس الگوی پیشرفت را با مشارکت گسترده متفکران و صاحب‌نظران ایرانی، بر پایه جهان‌بینی و اصول و ارزش‌ها و آموزه‌های اسلام و آرمان‌های انقلاب اسلامی و با توجه به مقتضیات اجتماعی و اقلیمی و میراث فرهنگی ایران، طبق روش‌های علمی و با استفاده از دانش‌های روز و دستاوردهای بشری طراحی کرد. سپس، این پیش‌نویس در معرض نقد و پیشنهاد متخصصان، سیاست‌گذاران، قانون‌گذاران، برنامه‌ریزان و مجریان کشور قرار گرفت و در پرتو نقدها و پیشنهادهای، کمال و ارتقا یافت و هم‌اکنون در شرف ابلاغ رسمی قرار دارد.

این سند، جامع و شامل همه ابعاد حیات جامعه است. اجتماع، سیاست، فرهنگ، اقتصاد، علم، معنویت، محیط زیست و امنیت از جمله ابعاد این الگو هستند. طبق تعریف سند، «فرهنگ، منظومه‌ای منسجم از باورها و بینش‌ها، اخلاقیات و ارزش‌ها، علائق و سلائق، آداب و رسوم، و الگوهای هنجاری دیرپا است که در بازه زمانی و بستر زمینی معینی، صورت بسته، به انسان‌ها هویت می‌بخشد و به سبک زندگی آنها جهت می‌دهد» (الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت، چارچوب مفهومی - نظری

۱. دکترای مدیریت دولتی، دانشگاه تربیت مدرس، مدیرکل علمی راهبردی مرکز الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت، s.m.r.seyedi@gmail.com